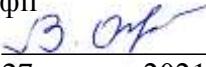

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет історичний
Кафедра політології та філософії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри політології та
філософії

Ольга ВІННІЧУК
27 серпня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ РЕЛІГІЄЗНАВСТВО

підготовки фахівців
за освітньо-професійною
програмою
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності
галузі знань
мова навчання

Політологія
052 Політологія
05 Соціальні та поведінкові науки
українська

*Розробник програми: М.П.ПЛАХТІЙ, кандидат філософських наук,
доцент, доцент кафедри політології та філософії.*

Ухвалено на засіданні кафедри політології та філософії.

Протокол за № 1 від 27 серпня 2021 року.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної
програми

Ольга ВІННІЧУК

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

1. Мета дисципліни: знайомство з історичними типами релігій та її соціальною сутністю, дослідити походження та еволюції релігій, висвітлення філософських і культурологічних аспектів релігій, формування навичок самостійної орієнтації в концепціях і поняттях сучасної релігієзнавчої науки та духовному житті суспільства.

Курс «Релігієзнавство» є складовою гуманітарного циклу підготовки майбутнього фахівця, що уможливлює розуміння об'єктивних закономірностей виникнення, становлення, розвитку та функціонування релігії як соціального явища, її структурні особливості, різноманітні феномени, взаємозв'язки і взаємодія релігії з іншими галузями знань. Вивчення курсу релігієзнавства сприяє оволодінню досягненнями світової та української культури, дає студентам всебічні знання про релігію і церкву, богослов'я і віруючих, процеси сакралізації і секуляризації в світі і в українському суспільстві, допомагає самовизначитись у світоглядних проблемах, формує духовні інтереси та ціннісну орієнтацію.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчального курсу	
	дenna форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Освітня програма, спеціальність	052 Політологія	052 Політологія
Рік навчання/ рік викладання	Другий /2021-2022	Другий /2021-2022
Семестр вивчення	четвертий	четвертий
нормативна/вибіркова	вибіркова	вибіркова
Кількість кредитів ЄКТС	4 кредити ЄКТС	4 кредити ЄКТС
Загальний обсяг годин	120 год.	120 год.
Кількість годин навчальних занять	40 год.	16
Лекційні заняття	20 год.	8
Практичні заняття	20 год.	8
Семінарські заняття	0 год.	0 год
Лабораторні заняття	0 год.	0 год.
Самостійна та індивідуальна робота	80 год.	104 год.
Форма підсумкового контролю	залік	залік

3. Статус дисципліни вибіркова освітня компонента

4. Передумови для вивчення дисципліни. Вивчення дисципліни базується на знаннях студентів, отриманих у результаті засвоєння суспільних предметів у закладах загальної середньої освіти та філософських дисциплін у закладі вищої освіти.

5. Програмні компетентності навчання

У результаті вивчення відбувається формування наступних компетентностей.

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки.

Загальні компетентності: знати сутність і специфіку релігії як духовного, культурного, соціального феномену, особливості суспільного функціонування

інституціональних форм релігії, історії та сучасного стану основних релігійних напрямів та течій світу; вміти: самостійно аналізувати релігійні явища і процеси, застосовувати результати цього аналізу у навчальній, науково-дослідній та практичній роботі.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни

Програмні результати навчання. Знання закономірностей виникнення, становлення, розвитку та функціонування релігії, її структурні особливості, різноманітні феномени, взаємозв'язки і взаємодія релігії з іншими формами суспільної свідомості.

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен знати: сутність і специфіку релігії як духовного, культурного, соціального феномену, особливості суспільного функціонування інституціональних форм релігії, історії та сучасного стану основних релігійних напрямів та течій світу; **вміти:** самостійно аналізувати релігійні явища і процеси, застосовувати результати цього аналізу у навчальній, науково-дослідній та практичній роботі.

7. Засоби діагностики результатів навчання, зокрема, методи їх демонстрування: презентація виконаних завдань (зокрема, тестових, проблемно-пошукових), написання есе, виконання завдань самостійної роботи та їх захист, модульна контрольна робота (тестування, онлайн тестування у системі MOODLE, або у письмовій формі (теоретичні питання і тестування), екзамен (усна/письмова відповідь, зокрема із використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle) та ін.

8. Програма навчальної дисципліни

Денна форма здобуття вищої освіти навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	разом	у тому числі				
	лекційні заняття	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	індивідуальна робота
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Релігієзнавство як наука. Зміст і структура феномену релігії	12	2	2		8	
Тема 2 Історичний розвиток релігієзнавства	12	2	2		8	
Тема 3. Генезис релігії, її ранніх форм	12	2	2		8	
Тема 4. Етнічні та регіональні релігії	12	2	2		8	
Тема 5. Світова релігія. Буддизм .	12	2	2		8	
Тема 6. Світова релігія. Іслам .	12	2	2		8	
Тема7. Світова релігія. Християнство	12	2	2		8	
Тема8. Християнство: основи віровчення і культу	12	2	2		8	
Тема9. Сучасні нетрадиційні релігії та нові релігійні рухи	12	2	2		8	

Тема10. Релігія і церква в системі державно-правових відносин	12	2		2		8	
Разом годин	120	20		20		80	

Заочна форма здобуття вищої освіти навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	разом	у тому числі					
		лекційні заняття	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	індивідуальна робота
Тема 1. Релігієзнавство як наука. Зміст і структура феномену релігії	12	2				10	
Тема 2. Історичний розвиток релігієзнавства	14	2		2		10	
Тема 3. Генезис релігії, її ранніх форм	10					10	
Тема 4. Етнічні та регіональні релігії	12					12	
Тема 5. Світова релігія. Буддизм .	14	2		2		10	
Тема 6. Світова релігія. Іслам .	12					12	
Тема7. Світова релігія. Християнство	14	2		2		10	
Тема8. Християнство: основи віровчення і культу	12					10	
Тема9. Сучасні нетрадиційні релігії та нові релігійні рухи	12			2		10	
Тема10. Релігія і церква в системі державно-правових відносин	10					10	
Разом годин	120	8		8		104	

Тематика лекційних занять

- Тема 1. Релігієзнавство як наука. Зміст і структура феномену релігії
- Тема 2. Історичний розвиток релігієзнавства
- Тема 3. Генезис релігії, її ранніх форм
- Тема 4. Етнічні та регіональні релігії
- Тема 5. Світова релігія. Буддизм
- Тема 6. Світова релігія. Іслам
- Тема7. Світова релігія. Християнство
- Тема8. Історія і сучасний стан релігійних вірувань та конфесій в Україні
- Тема9. Сучасні нетрадиційні релігії та нові релігійні рухи
- Тема10. Релігія і церква в системі державно-правових відносин

Тематика семінарських занять

- Тема 1. Релігієзнавство як наука. Зміст і структура феномену релігії
- Тема 2. Історичний розвиток релігієзнавства
- Тема 3. Генезис релігії, її ранніх форм
- Тема 4. Етнічні та регіональні релігії

- Тема 5. Світова релігія. Буддизм
 Тема 6. Світова релігія. Іслам
 Тема 7. Світова релігія. Християнство
 Тема 8. Історія і сучасний стан релігійних вірувань та конфесій в Україні
 Тема 9. Сучасні нетрадиційні релігії та нові релігійні рухи
 Тема 10. Релігія і церква в системі державно-правових відносин

Самостійна робота

Здобувачі вищої освіти виконують такі різновиди самостійної роботи з дисципліни:

- 1) опрацювання текстів лекційних занять зокрема, робота з термінологічним апаратом дисципліни;
- 2) робота з основною та допоміжною літературою, читання наукової та навчальної літератури;
- 3) підготовка до семінарських занять;
- 4) виконання завдань, визначених у планах семінарських занять;
- 5) опрацювання питань, винесених на самостійне опрацювання;
- 6) виконання завдань в об'єктно-модульному динамічному середовищі навчання Moodle;
- 7) конспектування фрагментів перводжерел та підготовка відповідей на запропоновані запитання.
- 8) підготовка до написання самостійної роботи та модульної контрольної роботи тощо.

9. Форми поточного та підсумкового контролю

Форми поточного оцінювання: *під час семінарських занять* (опитування (індивідуальне, фронтальне, ущільнене, вибіркове), взаємоопитування, обговорення проблемно-пошукових питань, перевірка виконаних усних завдань, зокрема тестових, написання есе, підготовка презентацій, самоаналіз та ін.), *контроль за самостійною роботою* (опитування / тестування з використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle та ін.).

Форма модульного контролю: модульна контрольна робота (тестування / онлайнове тестування у системі MOODLE, або у письмовій формі (теоретичні питання і тестування)).

Форма підсумкового контролю: залік

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Сума
Змістовий модуль 1 (100 балів)			
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота 10 балів	
45 балів	45 балів		100

Критерії оцінювання семінарського заняття.

Оцінювання на семінарських заняттях відбувається за 12 бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка». Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний 12.

Відповіді студентів на практичних заняттях оцінюються за 12-бальною системою за наступними критеріями

Бали	Критерії оцінювання
12-10	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів, письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову й додаткову літературу.
9-7	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
6-4	В цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності й помилки.
3-0	Фрагментарно, стисло (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів і письмових відповідей, поверхово розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота проводиться у формі тестування та відповідей на питання, або он-лайн тестування у системі MOODLE. Банк питань автоматично видає випадкових 30 запитань із бази та оцінює правильність. Максимальна кількість балів за МКР – 45. Для зарахування модульної контрольної роботи мінімальна кількість набраних балів повинна становити – 27, у іншому випадку МКР потрібно виконати повторно.

Критерії оцінювання самостійної роботи (есе)

Успішне виконання цього завдання оцінюється в 10 балів. При цьому оцінка відбувається узагальненням балів за 5 критеріями: 1) грамотність та оформлення – 2 бала; 2) відповідність змісту темі – 2 бала; 3) структурна логічність – 2 бала; 4) аргументованість висновків – 2 бала; 5) оригінальність роботи та культура посилань на джерела – 2 бала

Есе оцінюється в 10-9 балів, якщо: автором чітко поставлена проблема і представлена власна точка зору стосовно її вирішення; проблема розкрита на високому теоретичному рівні, простежені системні зв'язки предмету дослідження, подані обґрунтування заявлених характеристик з коректним використанням філософських та спеціальних термінів, що мають відношення до теми есе; надана аргументація власної думки з опорою на історико-філософську традицію в контексті проблематики есе; есе повно розкриває заявлену тему.

Есе оцінюється в 8,9-7,5 балів, якщо: представлена власна точка зору (позиція, ставлення) стосовно вирішення релігієзнавчої проблеми; тема розкрита з конкретним використанням історико-філософських та спеціальних понять у контексті відповіді (теоретичні зв'язки та обґрунтування явно не простежуються); надана аргументація власної думки з опорою на факти розвитку релігієзнавчих уявлень з проблематики есе; есе

не містить відповіді на одне з питань плану есе або заявлена тема розкрита не в повній мірі, зокрема не проаналізовані деякі суттєві характеристики предмету дослідження.

Есе оцінюється в 7,4-6 балів, якщо: представлена власна точка зору (позиція, ставлення) при розкритті проблеми; проблема розкрита при формальному використанні історико-філософських та спеціальних термінів; дана аргументація своєї думки з опорою на факти розвитку релігієзнавчих уявлень з проблематики есе без теоретичного обґрунтування; есе не містить відповіді на два питання плану есе або заявлена тема розкрита не до кінця, а саме: опущена значна частина суттєвих характеристик явища, тобто розкриті лише деякі суттєві характеристики предмету дослідження.

Есе оцінюється в 5,9-0 балів, якщо: представлена власна точка зору (позиція, ставлення) при розкритті проблеми; проблема розкрита на буденному (а не теоретичному) рівні або не розкрита взагалі; аргументація власної думки слабко пов'язана з розкриттям проблеми; есе має реферативний характер без історико-філософського аналізу; містить історичне оповідання про релігію чи релігійні системи; есе є plagiatом, тобто коли автор скористається нечесним шляхом представлення чужих думок власними.

Якщо здобувач вищої освіти не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, не виконав модульної контрольної роботи (МКР), завдання самостійної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття здобувач вищої освіти має обов'язково відпрацювати. За відпрацювані лекційні заняття оцінки не ставляться, за семінарські заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12). Здобувачу вищої освіти, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

Здобувач вищої освіти, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-балльною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з непідготовленістю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, здобувач вищої освіти повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Рейтингова оцінка у балах знань, умінь і навичок здобувача на навчальних заняттях з навчального (змістового) модуля обчислюється після проведення цих занять та ліквідації ним поточної заборгованості, пов'язаної з пропусками занять, непідготовленістю або недостатньою підготовленістю до них відповідно до «Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (зі змінами та доповненнями) (<https://cutt.ly/mLTb6am>).

Таблиця відповідності шкал оцінювання

Рейтингова оцінка навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни	Оцінка за шкалою ECTS	Національна шкала оцінювання
90-100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
67-74	D	
60-66	E	
35-59	FX	Не зараховано

		(з можливістю повторного складання)
1-34	F	Не зараховано (з обов'язковим повторним курсом)

11. Умови визначення успішного засвоєння освітнього компоненту «Релігіезнавство»:

- кредити присвоюються здобувачам вищої освіти після завершення навчальної дисципліни та успішного оцінювання досягнутих ними результатів навчання;
- критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти оцінювання результатів навчання є досягнення ним мінімального порогового рівня оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітнього компоненту та мінімального порогового рівня оцінки за освітнім компонентом загалом, яких складає 60 % від максимально можливої кількості балів, визначеної відповідними нормативними документами Університету;
- здобувачам вищої освіти, які за результатами підсумкового контролю отримав незадовільну оцінку, дозволяють ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки;
- ліквідацію академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяють до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускають не більше двох разів: перший раз – викладачеві, другий – комісії, яку створюють за розпорядженням декана факультету.
- за неуспішного проходження оцінювання результатів навчання за освітнім компонентом кредити здобувачу вищої освіти не присвоюють.

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)» (https://drive.google.com/file/d/15qM6nANtvOZxOYz4Hzc8DZNgnAiL_zz/view).

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.

Вивчення курсу не потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, однак можливе використання проектора й ноутбука / персонального комп’ютера для створення презентацій у форматі MS Power Point або інших. Передбачається застосування об’єктно-модульного динамічного середовища навчання MOODLE. Можливе використання застосунків для проведення онлайнових відеоконференцій.

13. Література

1. Релігіезнавство: навчальний посібник / [Наук. ред. Д. В. Брильов; відп. за вип. О. В. Лісовий, С. О. Лихота]. К.: Дух і Літера, 2018. 328 с.
2. Дисциплінарне релігіезнавство. Навчальний посібник. За редакцією А. Колодного. – К.: ВР Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України, 2010. 219 с.
3. Релігіезнавство: навч. посіб. / [Наук. ред. Д. В. Брильов; відп. за вип. О. В. Лісовий, С. О. Лихота]. К., 2015. 302 с.
4. Кислюк К.В., Кучер О.М. Релігіезнавство: Навч.посібник для студентів вузів. – К.: «Кондор», 2004. Електронний ресурс: http://libfree.com/152937002-religiyeznavstvoreligiyeznavstvo_kislyuk_kv.html
5. Лубський В.І. Релігіезнавство. Київ. Альма-Матер, 2018. 390 с

6. Москалець В.П. Релігії світу. Київ. Ібіс, 2015. 420 с
7. Аляєв Г. Лекції з релігієзнавства / Г. Э. Аляєв, О. В. Горбань, В. М. Мешков К., 2016.
8. Історія релігій в Україні. К., 2017.

14. Інтернет-ресурси

http://www.nbuvgov.ua	Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
www.chtyvo.org.ua	Електронна бібліотека «Чтиво»
http://diasporiana.org.ua	Студентська бібліотека «Читалка». Бібліотека пропонує безкоштовні електронні підручники з філософії (укр.)
https://filosof.com.ua/	Інститут філософії імені Григорія Сковороди
http://philosobr.pnpu.edu.ua/	Філософські обрї
http://irbis-nbuvgov.ua/ulib/item/ukr0011096	Філософський енциклопедичний словник
https://cutt.ly/ZZZy9g9	Філософський словник термінів і персоналій
https://tureligious.com.ua/	Портал філософія і релігієзнавство